

РИНОК ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

2021-2022 н.р.

Лектор:

Доктор економічних
наук

професор

Нечипорук

Людмила

Володимирівна

Тема 13. Фінансові послуги на валютному ринку.

1. Валютний ринок. Основні операції на валютному ринку.

2. Принципи та новації валютного регулювання

Об'єкт валютного ринку — валютні операції з продажу й обміну національної та іноземної валют.

До суб'єктів ринку належать продавці валюти, її покупці й посередники: банки, валютні біржі, брокерські фірми, підприємницькі структури, міжнародні валютні, кредитні й фінансові організації.

Обов'язковим суб'єктом валютного ринку є також держава, яка своїм законодавством установлює правила функціонування валютного ринку.

Основні функції валютного ринку:

- забезпечення своєчасності здійснення

міжнародних розрахунків;

- регулювання валютних курсів;

- отримання прибутку учасниками валютного

ринку;

- диверсифікація валютних резервів банків,

підприємств, держав;

- страхування валютних ризиків.

Основними особливостями сучасних валютних ринків є:

- 1) нестабільність валютних курсів;
- 2) інтернаціоналізація валютних ринків на основі інтернаціоналізації світових господарських зв'язків;
- 3) широке використання електронних засобів зв'язку та здійснення операцій і розрахунків цими каналами;
- 4) безперервне здійснення операцій;
- 5) уніфікація валютних операцій;
- 6) широкі масштаби спекулятивних операцій;
- 7) децентралізований характер здійснення валютних операцій.

Операції купівлі-продажу валюти можуть здійснюватись з різними цілями. Суб'єкти підприємницької діяльності купують валюту для проведення міжнародних розрахунків. Комерційні банки здійснюють валютні операції як за дорученням клієнтів, так і з метою отримання доходів (валютні спекуляції). Центральні банки можуть здійснювати як комерційні операції з іноземною валютою, так і валютні інтервенції.

Звідси можна визначити такі функції валютного ринку:

- ❖ своєчасне здійснення міжнародних розрахунків, страхування валютних ризиків;
- ❖ регулювання валютних курсів і диверсифікація валютних резервів;
- ❖ регулювання економічних і соціальних процесів у державі.

Валютний ринок

За сферою поширення

Міжнародний

Світові
регіональні ринки

Внутрішній

Внутрішні
регіональні ринки

За відношенням до валютних обмежень

Вільний

Невільний

За видами валютних ринків

З одним режимом

З подвійним режимом

За ступенем організованості

Біржовий

Позабіржовий

Банки здійснюють:

- 1) купівлю, продаж, обмін іноземної валюти та/або банківських металів на валютному ринку України та/або на міжнародному валютному ринку;
- 2) власні операції з торгівлі іноземною валютою/банківськими металами в межах установлених лімітів відкритої валютної позиції; 3) операції з банківськими металами в найвищих пробах банківських металів у зливках і порошках із сертифікатами якості, а також із монетами;
- 4) операції з купівлі-продажу банківських металів без фізичної поставки за дорученням клієнтів-юридичних осіб (окрім банків) за безготівкові гривні виключно з використанням поточних рахунків;
- 5) операції з торгівлі банківськими металами на міжнародних ринках із визнаними виробниками (або їх представниками), юридичними особами, що здійснюють виготовлення (карбування) монет із дорогоцінних металів (або їх представниками) та банками-нерезидентами;

Банки здійснюють:

6) операції на умовах маржинальної торгівлі з іноземними контрагентами (власні операції та операції за дорученням клієнтів). Банки здійснюють такі операції виключно з іноземними банками та/або іноземними небанківськими фінансовими установами, якщо ці установи мають право здійснювати торгівлю іноземною валютою/банківськими металами відповідно до законодавства країни, де вони зареєстровані, та підпадають під наглядову діяльність відповідних органів нагляду за фінансовими установами іноземних держав;

7) операції з торгівлі іноземною валютою, банківськими металами за дорученням клієнта за курсом та в сумі, визначеними клієнтом у його заяві або дорученні на проведення такої операції, порядок надання яких визначається у договорі між клієнтом та банком;

8) валютні операції на умовах “своп” на валютному ринку України: із Національним банком – з іноземною валютою; із іншими банками, клієнтами банку та з міжнародними фінансовими організаціями – з іноземною валютою та банківськими металами;

9) валютні операції на умовах “форвард” на валютному ринку України з іншими банками та з клієнтами банку.

Валютні операції

Валютні операції на умовах “своп” – валютні операції за договором, умови якого передбачають купівлю (продаж, обмін) іноземної валюти/банківських металів зі зворотним її/їх продажем (купівлею, обміном) на певну дату в майбутньому з фіксацією умов цих операцій під час укладення договору;

Валютна операція на умовах “форвард” – валютна операція за форвардним договором, умови якого передбачають виконання цієї операції пізніше ніж на другий робочий день після дня укладення договору;

Купівля іноземної валюти/банківських металів – це операція з купівлі іноземної валюти/банківських металів за гривні;

Обмін іноземної валюти/банкнотного металу – це операція з купівлі (продажу) однієї іноземної валюти за іншу іноземну валюту, одного банкнотного металу в інший або в іноземну валюту;

Операції на умовах маржинальної торгівлі – безготівкові операції (для банкнотних металів – без фізичної поставки), які передбачають виконання двох зустрічних зобов'язань з купівлі та продажу однієї іноземної валюти за іншу іноземну валюту/гривні (банкнотного металу за інший банкнотний метал/іноземну валюту) та здійснюються без їх реальної поставки на валютному ринку України або міжнародному валютному ринку з метою отримання прибутку від зміни валютного курсу або хеджування ризиків;

Принципи валютного регулювання

1. Валютне регулювання в Україні ґрунтується на таких принципах:

1) свобода здійснення валютних операцій, що передбачає:

право фізичних та юридичних осіб - резидентів укласти угоди з резидентами та (або) нерезидентами та виконувати зобов'язання, пов'язані з цими угодами, у національній валюті чи в іноземній валюті, у тому числі відкривати рахунки у фінансових установах інших країн;

право фізичних та юридичних осіб - резидентів придбавати валютні цінності, активи за кордоном, переміщувати через митний кордон України валютні цінності;

запровадження обмежень і заходів захисту виключно з підстав та у порядку, визначених законом, з метою забезпечення стабільності фінансової системи і рівноваги платіжного балансу України;

недопущення неправомірного і необґрунтованого втручання держави у валютні операції;

Принципи валютного регулювання

2) ризикоорієнтованість, прозорість, достатність та ефективність валютного регулювання, що реалізується шляхом:

спрямованості на забезпечення фінансової стабільності, економічного і соціального розвитку;

відповідності заходів захисту, строків їх запровадження та обсягів, пов'язаних з ними валютних обмежень масштабам і структурі системних ризиків, що загрожують фінансовій стабільності;

обґрунтованості запровадження та подовження строку дії заходів захисту;

тимчасового характеру дії заходів захисту;

підзвітності та публічності Національного банку України під час запровадження заходів захисту, подовження строку їх дії, оцінки результативності застосування заходів захисту;

пріоритетності менш дискримінаційних інструментів валютного регулювання над більш дискримінаційними та пропорційності застосування таких інструментів;

пріоритетності ринкових інструментів валютного регулювання над адміністративними;

Принципи валютного регулювання

3) самостійність та ринковість валютного регулювання, що передбачає:

гнучкість валютного курсу;

незалежність Національного банку України у формуванні та реалізації валютної і монетарної політики у межах, визначених законом.

Про сучасний стан валютного ринку

<https://bank.gov.ua/ua/markets/currency-market>

